

Croquet with the Queens – valokuvausten ja näyttelyn tuottaminen

Elisa Korhonen
Henna Haatainen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2010

Vaatetusalan koulutusohjelma
Kulttuuriala

Tekijä(t) HAATAINEN, Henna KORHONEN, Elisa	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 10.05.2010
	Sivumäärä 55	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus () saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Croquet with the Queens – valokuvausten sekä näyttelyn tuottaminen		
Koulutusohjelma Kulttuuriala/ Vaatetusalan koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) BROTKIN, Hanna MIIKKULAINEN, Ilari		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esille työn tekijöiden ammatillinen osaaminen taideteon muodossa sekä dokumentoida pohdinnan muodossa analysoiden konseptin tuotoksia. Tavoitteena oli inspiroida ja nostaa esille nuorten keskisuomalaisten kulttuuri- ja muotoiluosaamista sekä edesauttaa monialaisen kulttuuriyhteisön muodostumista Jyväskylään. Opinnäytteen tavoitteena oli tuotetun näyttelyn jälleenmarkkinointi ja vienti ulkomaille.</p> <p>Opinnäytetyönä suunniteltiin ja tuotettiin muotokuvaukset sekä järjestettiin ja tuotettiin valokuvista näyttely. Näyttelyn avajaiset olivat Design Week Jyväskylän avajaispäivänä 19.5.2010. Opinnäytetyössä keskityttiin analysoimaan muotokuvausten pohjalta tuotettuja kuvia ja niiden merkitystä. Analysoinnissa sovellettiin Roland Barthesin - Valoisa huone teoksen valokuvan lukemisen menetelmää. Opinnäytetyön raportissa analysoitiin toteutetut muotokuvaukset valokuvauksen teoriaan pohjaten. Raportissa käydään kronologisessa järjestyksessä tapahtuman tuottaminen työpäiväkirjamenetelmää käyttäen.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksina syntyivät taiteelliset muotovalokuvat. Valokuvista koottiin yhdessä mediataiteen ja ääniteoksen kanssa taidenäyttely. Opinnäytetyön tekijät toimivat tuottajan ja kuraattorin roolissa halliten laajaa yhteistyöverkostoa.</p> <p>Opinnäytetyön aihetta kartoitettaessa haluttiin löytää aihe jossa yhdistyy molempien tekijöiden vahvuudet ja osaaminen. Työssä haluttiin korostaa vestonmiopintojen kulttuurista puolta. Uusien kontaktien luominen ja tulevaisuuden näkymät osoittivat työn onnistuneen. Opinnäytetyöllä on jatkumo, näyttely siirtyy muun muassa esille Liettuahan, Vilnaan taide- ja muotifestivaaleille heinäkuussa 2010.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Croquet with the Queens, valokuvaus, muoti, vaatetusala, taide, näyttely, kulttuuri, kuva-analyysi		
Muut tiedot Liitteenä elektronisessa muodossa mainosvideo, Making of CROQUET WITH THE QUEENS-video, näyttelymusiikki, graafinen mainosmateriaali, sekä näyttelyavajais-valokuvia.		

Haatainen Henna Korhonen Elisa	Type of publication Bachelor's / Master's Thesis	Date 10.05.2010
	Pages 50	Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication (X)
Croquet with the Queens – the production of photo shoots and the exhibition		
Degree of fashion and clothing		
Tutor(s) Brotkin Hanna Miikkulainen Ilari		
Assigned by		
<p>Abstract</p> <p>The purpose of the thesis was to design and produce fashion photo shoots, as well as organize and produce and exhibition of photographs. The exhibition opening is at Design Week Jyväskylä in 19.05.2010. The thesis focuses on the analysis of the fashion photography on the basis of obtained images and their significance. Analysis applies to Roland Barthes – La chambre claire photo book analyzing methods. The analysis in the thesis is based on the theory of photography.</p> <p>The purpose was to highlight the professional knowledge of the author's expertise in the form of an artifact, and to document reflection in the form of analyzing the concept of outputs. The aim is to inspire and to raise young people's culture and design skills in the central part of Finland, as well as to create the multi-disciplinary cultural community, the formation of Jyväskylä. Also one aim of the thesis is the exhibition re-marketing and export abroad.</p> <p>Identifying the thesis topic was to find a theme which combines both strengths and skills of the authors. The goal was to emphasize the cultural side of fashion and clothing studies. The creation of new contacts and promising prospects of the future shows the success of work. Purpose of this study is a continuum, the exhibition will move out, inter alia, in Lithuania, Vilnius, art and fashion festival in July 2010.</p>		
Keywords		
Croquet with the Queens, photography, fashion, clothing, art, exhibition, culture, analysis		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

KUVIOT.....	1
1 TAIDETTUJA TEKOJA.....	2
1.1 Idean alkumetreillä	3
1.2 Opinnäytetyön tavoite	3
2 INNOITTEET JA VAIKUTUKSET	4
3 TUTKIMUSMENETELMÄT.....	6
4 CROQUET WITH THE QUEENS	7
4.1 Mainosvideo	8
4.2 Yhteistyökumppanit	9
4.2.1 Tekijät	9
4.2.2 Suunnittelijat.....	10
4.2.2 Keskisuomalaiset kulttuurivaikuttajat malleina.....	11
5 SANOISTA TEKOIHIN: KUVAUSVIIKONLOPPU	12
5.1 Kuvaukset	12
5.2 Pohjatyö.....	13
5.3 Kuvauspaikka	14
6 KUVAN TULKINTA JA ANALYYSI.....	14
7 TUOTOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI	17
7.1 Ensimmäinen kuvauspäivä	18
7.1.1 Jaakko Jäppinen.....	19
7.1.2 Kyösti Ylikulju	20
7.1.3 Sanna Koljonen.....	21
7.1.4 Tiiu Puranen	22
7.1.5 Kaksoset.....	23
7.2 Toinen kuvauspäivä	24
7.2.1 Mikko Suuronen	24
7.2.2 Wille Naukkarinen	25
7.2.3 Sanaz Hassani.....	26

7.2.4 Pete Rahikainen.....	27
7.2.5 Kehyskuvat.....	27
7.2.6 Soile Ollikainen.....	28
7.2.7 Panu Kivi.....	29
8 NÄYTTELYTILA JA MAINONTA.....	29
9 POHDINTA.....	30
LÄHTEET.....	33
LIITTEET.....	35
Liite 1. Näyttelykuvat.....	35
Liite 2. Elektroninen aineisto:	
1. Mainosvideo	
2. Näyttelyn musiikki	
3. Näyttelyn avajaisista kuvia	
4. Graafinen mainosmateriaali	
5. Makin of CROQUET WITH THE QUEENS- video	

KUVIOT

KUVIO 1. Elisabeth Toll: Valokuva Kiruna-kuvasarjasta.

KUVIO 2. Hedi Slimane: Valokuva visuaalisesta päiväkirjasta.

1 TAIDETTUJA TEKOJA

”Mitä valokuva sitten tarjoaakin nähtäväksi ja millä tavalla sen tekeekin, se on aina näkymätön: sitä itseään me emme näe.”

– Roland Barthes

Opinnäytetyönä suunnitellaan ja tuotetaan muotikuvaukset sekä järjestetään ja tuotetaan valokuvista näyttely. Taidetekona toteutettavan työn painoarvo priorisoidaan kuvauksien pohjalta tuotettuun valokuvanäyttelyyn. Näyttelyssä konkretisoituu työn laajuuden haasteellisuus, monipuolisuus ja ammattitaitoinen toteutusmalli. Konkreettinen työnnäyte tekijöiden kulttuurisesta ja taiteellisesta osaamisesta on kiistämätön todiste tekijöiden motivaatiosta ja itsensä haastamisesta. Taideteon tuottajan roolissa toiminta ja suuren yhteistyöverkoston hallinta olivat tärkein kehityskohde, jonka työn toteuttajat halusivat itselleen asettaa.

Opinnäytetyössä keskitytään analysoimaan muotikuvausten pohjalta tuotettuja kuvia ja niiden merkitystä. Opinnäytetyön raportti on koostettu työpäiväkirjamaisesti kronologisessa aikajärjestyksessä. Analysoinnissa sovelletaan Roland Barthesin Valoisa huone - teoksen

valokuvan lukemisen menetelmää. Tämä teos oli vaikuttavin inspiraation lähde työn toteuttajien hakiessa kuviin *punctumia*, sitä joka pysähdyttää ja pakottaa katsomaan kuvaa intensiivisemmin.

Tekijät kuvien takana ovat muodostaneet todella henkilökohtaisen siteen työhönsä. Työssä on näkyvillä tekijöiden henkilökohtaisten intressien tuoma sisältö. Kantavana voimana on kulkenut koko projektin motivaatio valokuvaukseen, muotiin, kuvataiteeseen ja musiikkiin. Työssä kuvattiin kulttuurin parissa työskenteleviä ihmisiä. Esiin tuotiin jokaisen yksilöllinen kauneus yhdistettynä uuteen muotiin sekä perinteiseen idylliseen maalaismaisemaan. Idea on kehittynyt inspiraationa toimivien ja tunteisiin vetoavien valokuvanäyttelyiden pohjalta. Kiinnostus taidetekona toteutettavaan opinnäytteeseen otti askeleensa jo opintojen alkumetreillä.

1.1 Idean alkumetreillä

Lopullinen idea ja inspiraatio opinnäytetyöhön syntyivät opinnäytetyön tekijöiden ollessa vaatetusalan koulutusohjelman opiskelijavaihdossa Portugalissa Universidade Lusófona Humanidades e Tecnologiaissa. Opinnöt keskittyivät puolen vuoden ajan graafiseen suunnitteluun ja valokuvaukseen. Nämä opinnöt toimivat vahvana tukipilarina työn suunnittelussa ja toteutuksessa. Työn tekijät ovat täydentäneet vestonomiopintojaan viestinnän koulutusohjelman kurssikokonaisuuksilla kehittääkseen ammatillista suuntautumistaan. Näihin opintoihin kuului muun muassa valokuvauskursseja, joissa keskityttiin miljö- ja studiokuvaukseen sekä syvemmin kuvankäsittelyyn. Ammatillista osaamista on täydennetty myös graafisen suunnittelun kursseilla Suomessa sekä erinäisillä kulttuurin opinnoilla. Opinnäytetyön aiheen rakentuminen oli luonnollinen jatkumo tekijöiden edeltävien projektien ja suuntautuvien opintojen pohjalta.

1.2 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille työn tekijöiden ammatillinen osaaminen taideteon muodossa sekä dokumentoida ja analysoida konseptin tuotoksia. Tavoitteena on myös inspiroida ja nostaa esille nuorten keskisuomalaisten kulttuuri- ja muotoiluosaamista sekä

edistää monialaisen kulttuuriyhteisön muodostumista Jyväskylään. Opinnäytteen tavoitteena on myös työn yhtenä osana tuotetun näyttelyn jälleenmarkkinointi ja vienti ulkomaille. Projektia suunniteltaessa oli selvää, että työhön tuodaan jälleenmarkkinointiarvoa kotimaisuudella, joka herättää työn mielenkiintoa myös muualla kuin Suomessa (Vilka & Airaksinen, 2003, 23–26).

2 INNOITTEET JA VAIKUTUKSET

”Väri on vain päällyste, joka on myöhemmin lisätty valokuvan alkuperäiseen mustavalkoiseen totuuteen.”

-Roland Barthes

Taidetekoa tehdessä toimintasuunnitelma on tärkeä, koska työn idean ja tavoitteiden tulee olla tiedostettuja, harkittuja ja perusteltuja. Toimintasuunnitelmassa vastataan kysymyksiin mitä, miksi ja miten tehdään. Näihin kysymyksiin saadaan vastaus analysoimalla työn tulosta, tässä tapauksessa valokuvia. Niiden ideointi, toteutus ja lopullinen lopputulos kertovat työn loppuun asti saatetusta suunnittelusta. Toimintasuunnitelman ensisijainen merkitys on jäsentää itselleen, mitä on tekemässä. Toinen syy on se, että kykenee johdonmukaiseen päättelyyn ideassa ja tavoitteessa. Kolmas merkitys on lupaus siitä, mitä aiotaan tehdä.

Suunnitteluprosessi aloitettiin muotikuvausten teeman suunnittelulla ja siihen sopivan miljööän valinnalla. Tämä prosessi alkoi jo ulkomaan opintojen aikana, vuonna 2008. Inspiraation alkumetreillä lähteenä toimivat Lewis Carrollin tarina Liisan seikkailut Ihmemaassa, sekä kyseisestä kirjasta tehty Walt Disneyn piirretty elokuva Liisa Ihmemaassa. Tämä inspiraation lähde on juuri nyt ajankohtaisarvoltaan suuri, sillä saman aihion vaikutus näkyy useammassakin mediassa tällä hetkellä. Suurimpana on kenties esillä oleva Tim Burtonin ohjaama elokuva Liisa Ihmemaassa. Opinnäytteen toteuttajat eivät tosin pyrkineet inspiraation lähteissä ajankohtaisuuteen. Voisiko tässä tapauksessa puhua jopa hyvin arvatusta trendiennusteesta? Idea syntyi 1,5 vuotta sitten ja nyt mediassa on nähtävillä tämän idean alkujuuret, niin elokuvien, valokuvien kuin painettujen teosten muodossa.

Kuvausten suunta ja aihe kehittyi matkan varrella ja suurimpana innoittavana tekijänä toimi videotaide ja musiikki. Kuviin haluttiin rikas ja satumainen tunnelma. Miljöössä on nähtävillä erilaisia elementtejä keskisuomalaisesta talvisesta luonnosta sekä vanhasta talonpoikaisaikaisesta rakennuskulttuurista. Suomalaisen luonnon ja kulttuurin kuvaamista voidaan pitää arvoltaan suurena jälkimarkkinointia ulkomaille suunniteltaessa. Valokuvissa haluttiin tuoda esille muodin tulevaisuus kauniissa ja luonnollisessa ympäristössä. Kuvien avainsana oli kauneus ja se kantoi läpi koko kuvien kirjon.

Työn rakentumiseen lopulliseen muotoonsa ovat vaikuttaneet monet seikat. Suurimpana teoreettisena suunnan antajana toimii Roland Barthesin teos *Valoisa huone*, joka kirjoittajan henkilökohtaisella lähestymistavalla valokuvaukseen on johdattanut pohtimaan oman työnsä olemusta paljon syvemmin. Inspiraatiota ja oman osaamisen kartoitusta on haettu vuosien mittaan useista valokuvanäyttelyistä, joista viimeisimmät muodostuivat tekijöiden oman työn kannalta merkityksellisimmiksi.

Turun Taideakatemiasta ja taideteollisesta korkeakoulusta valmistunut valokuvataiteilija Susanna Majurin ensimmäinen laaja yksityisnäyttely *Vedentutkijan tytär* inspiroi kuvissa näkyvän yhden elementin, eli veden kuvaamisen maisemana, yhdistettynä eri hahmoihin, henkilöihin, jotka ovat täysin tuntemattomia. Majurin töissä ideat on hankittu saduista, tarinoista ja musiikista, joihin opinnäytteen tekijöiden oli helppo samaistua. (Susanna Majuri: *vedentutkijan tytär*, 2010).

Toisena merkittävänä inspiraation lähteenä toimi ISÄ- voimauttavia valokuvia näyttely, joka on koottu 15 harrastajavalokuvaajan voimin yhteisötaideprojektina, jossa prosessiohjaajana on toiminut valokuvaaja Miina Savolainen. Tämä valokuvanäyttely on kuvaajien todella henkilökohtainen lähestymistapa isyyttä koskeviin ajatuksiin ja kysymyksiin. Tämän valokuvanäyttelyn koskettavat kuvat ja tunteita herättävät kertomukset motivoivat opinnäytteen tekijöitä kehittymään ja antamaan täyden henkilökohtaisen panoksensa oman valokuvausprojektin tekemiseen. Isä-näyttelyssä kantavana voimana oli valokuvien arkinen estetiikka ja henkilökohtaisuus. Kuvissa katse tai asetelma voi todella koskettaa katsojaa, luoda mielikuvia, muistoja ja ajatuksia.

Eräänä esikuvana valokuvausprojektille voisi pitää Miina Savolaisen ”Maailman ihanin tyttö”-kuvausprojektia, jonka kautta Savolainen tutki kehittämäänsä työskentelytapaa, voimauttavan valokuvan menetelmää. Projektin ja näyttelyn vaikutusvalta perustuu tarinaan kuvien taustalla. Kuvien kaunis ja eheä maisema rinnastetaan kovia kokeneiden tyttöjen raskaaseen elämäntarina. Kuvausten tarkoituksena oli ratkaista, miten saada aikaan tunnekokemus ainutlaatuisuudesta, hyväksyttävyydestä ja hyvyydestä, ja kuinka oman elämän kulkuun voi vaikuttaa. Ongelman hankalaksi tekivät myös kuvattavien kovat kokemukset. Savolainen kertoo kuvattaville olleen hankalaa edes tulla kameran eteen.

Savolainen kuvaa inspiroivalla tavalla, ja hänen ajatuksiinsa on helppo samaistua. Savolaisen mukaan valokuva herättää kehon ja mielen. Hänen mukaansa valokuva on tunnetasolla uskottava todiste omasta arvokkuudesta ja hyvyydestä. Valokuvan viesti ylittää tasolle, jonne sanat eivät yllä. Savolaisen projekti pohjautuu valokuvan realistiseen perinteeseen ja haluun uskoa valokuvan todistusvoimaan (Maailman ihanin tyttö valokuvaprojekti, 2010). Inspiroivien valokuvanäyttelyiden vaikutus on työn toteutuksen kannalta suuri, sillä ne ovat ohjanneet ajatukset aivan toiselle tasolle.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT

”Naamio on merkitys sikäli kuin se on ehdottoman puhdas.”

-Roland Barthes

Omassa työssään tekijät keskittyivät laadulliseen tutkimusmenetelmään kerätessään teoriapohjaa. Lähteiden määrä haluttiin tietoisesti pitää kurissa. Tarkoituksena ei ollut kahlita omia ideoita informaatioähkylä, vaan lähinnä inspiroitua lisää oman työn toteutusta varten. Suunnan kuvien muodostumiselle tuli rakentua omista ajatuksista ja inspiraatiosta eikä ohjatusti jo tehdyistä julkaisuista. Tekijät halusivat keskittyä siihen, että työn raportointivaiheessa taustatieto olisi mahdollisimman hyvin sisäistetty ja tuotettu teksti olisi puhtaasti itse rakennettua. Lähteisiin tutustuminen syvemmin ja luovan tekstin tuottaminen oli yksi päämäärästä. Työn teoreettinen osa kulminoitui täten muutamaankin perusteokseen, mikä oli riittävä työn sisällön kannalta. Ylimääräinen irrelevantti teoria olisi ollut sisällön kannalta turhaa, sillä laatu korvaa määrän (Kananen 2008, 46).

Opinnäytetyö oli hyvin pitkälle käytännön työtä monialaisesti valokuvauksen, tapahtuman järjestämisen sekä kuvien tuottamisen ympäröimänä. Loogisinta oli hankkia käytäntöä palvelevaa ja inspiroivaa tietoa. Tietopohjana käytettiin monijakoisesti tuotetta tietoa muotikuvausten maailmasta. Esikuvalliset valokuvaajat ja heidän julkaisunsa toimivat viitekehystenä, jotta ymmärrys omaa tuotostaan kohtaan kehittyisi. Teoriapohjana käytettiin myös alan ammattilaisilta saatua konsultaatiota, joka auttoi ammatillista toimintaa itse valokuvauksia toteuttaessa. Tällaista konsultaatioaineistoa pidettiin teoreettisen osuuden kannalta luotettavimpina (Vilka & Airaksinen, 2003, 58).

Opinnäytetyössä pyritään tuottamaan sellaista tietoa, joka toimii inspiroivana esimerkkinä uudeltaisesta opinnäytteen toteutusmallista. Esimerkillinen ja laaja taidetekona toteutettava opinnäytetyö on se uutuusarvo, jonka opinnäytteen tekijät halusivat jättää jälkeensä. Tutkimusongelmana olikin, kuinka tuottaa sellainen valokuvanäyttely, joka sisällöltään on uudenlainen ja mielenkiintoinen kokonaisuus. Tekijät eivät siis varsinaisesti tuota tutkimuksellaan uutta tietoa, vaan lähinnä vertailevat valittujen esikuvien työskentelytapaa ja työn toteutusta omaansa. Tärkeänä arvona pidettiin myös rohkaisemista uusien kontaktien luomiseen sekä keski-suomalaisten, nuorten taiteen toimijoiden uudeltaisen potentiaalin löytäminen ja markkinointi.

4 CROQUET WITH THE QUEENS

”Valokuvan liikkumattomuus on tavallaan tulosta kahden käsitteen, todellisen ja elävän, perverssistä sekoittumisesta.”

– Roland Barthes

Projektikokonaisuus on moniosainen ja haasteellinen työn laajuuden takia. Työn ensimmäisenä osana on kuvausten suunnittelu ja järjestäminen ja toisena kuvien työstäminen näyttelyyn. Kolmantena ja tärkeimpänä osana työssä on näyttelyn suunnittelu ja toteutus. Neljäntenä osana työssä on projektin raportointi ja tuotosten dokumentointi.

Opinnäytetyön tuotosten konkreettinen dokumentointi tapahtuu monella eri tapaa. Valokuvat, ääniteos ja videomateriaali tuotetaan elektroniseen muotoon DVD-levylle, sekä julkaisuksi Internetiin. Tuotetut valokuvat ovat näyttelyn myötä konkreettisesti muodossa tauluina. Näyttelystä koostetaan myöhemmin laaja painettu teos, jossa yhdistyy näyttelyssä esillä olevat valokuvat, sekä tarinat työryhmän takana. Teos julkaistaan kaksikielisenä suomeksi ja englanniksi näyttelyn jälkimarkkinointia ja ulkomaille vientiä silmällä pitäen.

4.1 Mainosvideo

Opinnäytetyön toteutukseen haluttujen yhteistyökumppaneiden tavoittamiseksi koottiin taidetekoa kuvaava mainosvideo. Valokuvista ja musiikista harkitusti koottu teos kuvastaa työhön haluttua tunnelmaa sekä osoittaa alusta loppuun asti kustomoitua työskentelytapaa. Visuaalisten taitojen esille tuominen työn toteutuksen alkumetreiltä saakka on ollut itsestäänselvyys työn toteuttajien monipuolisuuden kuvaamiseksi.

Mainosvideon toteutus aloitettiin suunnittelemalla videon aihe, kuvauspaikka, käytettävät lavasteet, sekä videossa kuvattavien tapahtumien kulku. Videon tuottaminen eteni yhteydenotolla yhteistyökumppaneihin ja kuvaamisajankohdan sopimisella. Valokuvaajaksi varmistui Samuli Härkönen, joka opiskelee valokuvaajan ammattitutkintoa Jyväskylän ammattiopistossa. Mainosvideossa esiintyvät kuvataiteilija Jaakko Jäppinen, tanssija Pete Rahikainen sekä opinnäytetyön tekijät. Video kuvattiin ja editoitiin lokakuussa 2009. Opinnäytetyön tekijät vastasivat itse videon editoinnista. Editointityö oli haasteellista ennalta tuntemattoman editointiohjelman vuoksi, mutta ohjelmistoon tutustuminen ja videon toteutus kehitti tekijöiden monipuolista ammatillista osaamista.

Videoon haluttiin tehdä myös musiikki tukemaan visuaalista kokemusta. Musiikki päädyttiin tekemään yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulussa viestintää opiskelevan Jani Sorsan kanssa. Sorsalla on paljon kokemusta erilaisten musiikkityylien säveltämisestä, ja haluttu yhteinen sävel löytyikin helposti. Opinnäytetyön tekijät vastasivat itse henkilökohtaisesti musiikin sävellyksestä, sanoituksesta ja instrumentaalisesta toteutuksesta. Mainosvideon

musiikki on iloista ja menevää ja toimii loistavasti videon värimaailman ja tunnelman kanssa. Mainosvideo on herättänyt paljon mielenkiintoa ja saanut positiivista palautetta sekä kaikkein tärkeimpänä tavoittanut halutut yhteistyökumppanit (Liite1).

4.2 Yhteistyökumppanit

Taideteon kokonaisuuden rakentumiseksi työhön haluttiin tavoittaa eri tavoin kulttuurin parissa toimivia nuoria osaajia. He olisivat monialaisesti musiikin, taiteen ja tanssin parissa työskenteleviä tekijöitä, jotka innostuisivat ideasta rakentaa valokuvauksen näkökulmasta kulttuuriverkostoa. Keski-Suomalaisen kulttuuriyhteisön rakentuminen ja siinä toimiminen olisi paras mahdollinen jatkumo opinnäytteen tekijöille ja heidän ammatilliselle kehittymiselleen. Tämän takia opinnäytteen toteuttajat valikoivat harkiten yhteistyökumppaninsa niiden joukosta joiden töihin oli tutustuttu lähemmin ja joiden potentiaaliin tulevaisuudessa uskottiin vankinten.

Projektin toteuttamisen kannalta oli tärkeää löytää sopivat ja toimivat sponsorit ja yhteistyökumppanit. Kuvauksissa käytettävää tuotevalikoimaa tukemaan laadittiin yhteistyösopimus Jyväskyläläisen Pukuvuokraamo Satumaan kanssa. Kuvaukset järjestettiin Vaajakoskella sijaitsevalla Savutuvan Apajilla, joka on perheyrityksen voimin toimiva perinnekylä. Kuvien ja markkinointimateriaalin painosta vastasi Kopijyvä Oy. Jyväskylän ammattikorkeakoulu vastasi kuvien tuotannosta aiheutuvista kuluista.

4.2.1 Tekijät

Muotikuvauksen suunnittelusta ja tuottamisesta vastaavat opinnäytetyön tekijät Elisa Korhonen ja Henna Haatainen. Opinnäytetyön toteuttajien ja edellä mainitun valokuvaajan Samuli Härkösen lisäksi muotikuvausten taltiointiin osallistuu kajaanilainen videokuvauksen nuori osaaja Tommi Hyyryläinen. Työn toteuttajat, valokuvaaja ja videokuvaaja vastaavat kuvamateriaalin käsittelemisestä ja editoinnista haluttuun muotoon.

Kuvauksien toteutukseen tarvittiin ammattitaitoisia osaajia stailauksen kokonaisuuden toteuttamiseksi. Mallien hiusten stailauksesta vastasi Jyväskylässä, parturi-kampaamo NAPSissa toimiva, jo pitkän uran tehnyt Sauli Viitanen, jolla on kokemusta kuvausten toteutuksesta jo entuudestaan. Mallien meikkien toteutuksesta vastasi Eeva Korhonen, joka on toiminut maskeerauksen parissa harrastus pohjalta jo useita vuosia. Viitanen ja Korhosen kanssa pidettiin useita tapaamisia, joissa sovittiin kuvauksiin halutusta ilmeestä ja käytettävistä materiaaleista.

Kuvausten kokonaisuuden rakennuttua yhteistyöverkosto karttui näyttelyä tuottaessa. Näyttelytilaan haluttiin yhdistää valo- ja videokuvan ohien ääniteos, joka tukisi tilan tunnelmaa. Musiikkiteoksen sävelsi ja toteutti muusikko Henri Lindström. Näyttelyn painettavan markkinointimateriaalin toteutuksesta vastasi Juha Johansson.

4.2.2 Suunnittelijat

Muotikuvausten halutun ilmeen luomiseksi etsittiin teemaan sopivat tuotteet ja suunnittelijat näiden tuotteiden takana. Tämä mahdollisuus haluttiin antaa uusille lupaaville kyvyille, jotka eivät olisi saavuttaneet vielä suurta näkyvyyttä. Etsintä alkoi tutustumalla valmistuviin vaatesuunnittelijoihin ympäri Suomea. Internetistä on saatavilla vain vähän tietoa vastavalmistuneista tai vielä opiskelevista vaatesuunnittelijoista. Etsintä jatkui usean kuukauden ajan, kunnes vastaan tuli yhteisten tuttavien kautta pari lupaavaa uutta suunnittelijaa. Kontaktit luotiin ensimmäisenä sähköpostitse esittelemällä aihe ja tekijät, joka itsessään herätti näiden kahden helsinkiläisen suunnittelijan mielenkiinnon. Sähköpostia ja puheluita vaihdettiin muutaman kerran ja yhteistyö oli sinetöity.

Patrik Jan Prusak on helsinkiläinen Taideteollisessa korkeakoulussa opiskeleva vaatesuunnittelija, jonka tuotteet ovat erikoisista materiaaleista leikkisästi koottuja uniikkeja kokonaisuuksia. Prusakin luomuksia on nähty jo muutamien lehtien sivuilla, mutta hänen töistään ei ole aikaisemmin koottu suurempaa kuvakokonaisuutta. Kuvauksiin käyttöön saatiin Prusakin koko mallisto Patrik loves Jenni. Mallisto koostuu sekä miesten että naisten tuotteista. Pääosassa ovat massiiviset Saga Fursin kanssa yhteistyössä luodut turkikset. Lisäksi mallistoon kuuluu kauniin kevyitä organzatuotteita sekä vahvoilla printeillä varustettuja leikkisiä tuotteita sukista takkeihin.

Hanna Perälä on EVTEK- instituutista vuonna 2009 vaatesuunnittelijaksi valmistunut LUNCH tuotemerkin luoja. Perälän tuotteissa yhdistyy synkkä ja iloinen graafisesti vahvaan maailmaan. Hänen valikoimassaan on tuotteita myös sekä miehille että naisille. Perälän tuotteista löytyy mielenkiintoisia asuja, joissa hyvin tehdyt leikkaukset ovat tärkeässä osassa. Tuotteissa on nähtävillä leikkisyys ja mielikuvituksellisuus, joka sopi hyvin kuvausten teemaan.

4.2.2 Keskisuomalaiset kulttuurivaikuttajat malleina

Muotikuviin haluttiin malleiksi mahdollisimman monipuolinen läpileikkaus keskisuomalaisista kulttuuriosaaajista. Sanaz Hassani on ikäisekseen pitkän uran tehnyt arvostettu tanssija ja koreografi. Hassanin tanssiteoksia on ollut nähtävillä maan laajuisesti ja hän on ollut osa erilaisia tanssin kokoonpanoja ympäri maailmaa. Jaakko Jäppinen on jyvaskyläläinen Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistunut kuvataiteilija, joka on aloittanut uransa graffititaiteilijana ja edennyt perinteiseen maalaustaiteen kautta aina tatuojaksi saakka. Panu Kivi on monialainen taiteen osaaja, joka on keskittynyt tällä hetkellä graffititaiteeseen. Sanna Koljonen on tällä hetkellä Kuopiossa asuva muusikko, joka vaikuttaa useissa eri kokoonpanoissa.

Soile Ollikainen toimii mediataiteilijana Live Herring yhteisössä, joka on tällä hetkellä Keski-Suomen läänintaiteilija. Tiiu Puranen kirjoittaa yhtä Suomen luetuimmista muotiblogeista. Puranen on työskennellyt muodin parissa jo useamman vuoden ja vastaa myös Jc Jeans & Clothes myymäläketjun muotiblogin kirjoittamisesta. Pete Rahikainen on lupaava nuori tanssija, jolla on kokemusta niin useista kilpailuista kuin teatterityöstäkin. Mikko Suuronen toimii Jyväskylässä tuottajana musiikin parissa. Kyösti Ylikulju on Radio Hearin ja Järviradion toimittaja, muusikko ja äänentoiston ammattilainen. Graafikko ja web-suunnittelija Wille Naukkarinen on Jyväskylästä kotoisin oleva muusikko, joka vaikuttaa kitaristina useammassa yhtyeessä. Tunnetuin Naukkarisen bändeistä on Ghost Brigade, joka tulevanakin kesänä on kiertueella ympäri Eurooppaa.

5 SANOISTA TEKOIHIN: KUVAUSVIIKONLOPPU

”Juuri poseeraus on valokuvauksen ominaisuuteen perustana”

-Roland Barthes

Lähtökohtana kuvaussuunnitelmaa tehdessä oli, että kuvaukset toteutetaan miljöössä eikä studiossa. Kuvausten toteutusajankohdaksi valittiin talvi korostamaan Suomen luonnon uniikkiutta ja kiehtovaa maisemaa. Toinen tärkeä tekijä oli tukea kuvien teemaa tuomalla urbaanit muotiluomukset keskelle luontoa. Kuvissa haluttiin korostaa sadunomaista uutta teemaa, sekä tuoda valokuviiin ympäristön ja tuotteiden ristiriitaisuus.

Kuvauspaikkoja kartoitettiin tutustumalla Jyväskylän maalaiskunnan eri alueisiin ja niistä löytyviin järvi-, metsä- ja peltonäkymiin. Kuvauspaikan valintaan vaikutti myös logistiset kustannukset. Loogisin vaihtoehto oli toteuttaa työ mahdollisimman lähellä Jyväskylää. Suuren kuvausryhmän siirtymiskulujen minimoimiseksi, sekä laitteiston kuljettamiseksi hyväksi ratkaisuksi havaittiin yhden viikonlopun aikana toteutettavat kuvaukset sekä mahdollinen yöpyminen kuvauspaikan läheisyydessä.

5.1 Kuvaukset

Kuvausten ajankohdaksi valittiin 20 -21.3.2010. Ajan valitseminen oli haastavaa suuren työryhmän aikataulujen yhteensovittamiseksi, mutta lopulta kyseinen viikonloppu sopi parhaiten kaikille. Kuvaukset haluttiin kuvata talvisessa miljöössä, jossa on mahdollisimman paljon lunta, mutta kuitenkin mahdollisesti jo keväinen auringonpaiste.

Kuvauspaikaksi muodostui täydellisesti koskemattoman luonnon ja vanhanaikaisen arkkitehtuurin yhdistelmä Jyväskylän maalaiskunnan, Vaajakosken Haapaniemessä sijaitseva Savutuvan Apaja, talonpoikaisrakennuksista koottu matkailukohde. Savutuvan Apaja on mahdollista saada vain tilauksesta käyttöön, joten yrityksen kanssa tehtiin sopimus kuvausten järjestämisestä tiluksilla. Savutuvan Apaja tullaan mainitsemaan muiden sponsorien kanssa näyttelyn mainonnassa. Kuvauspaikalta saatiin lämmin sisätila työryhmän käyttöön. Tilaan sai jättää säilytykseen yön yli kaikki tuotteet sekä kuvausvarusteet, joiden kuljettaminen

edestakaisin olisi ollut hankalaa ja kallista. Sisätilat toimivat myös työtiloina kampaajalle ja maskeeraajalle sekä pukuhuoneena malleille.

5.2 Pohjatyö

Kuvausten suunnittelu aloitettiin hyvissä ajoin tutustumalla tuotteisiin ja ajankohtaisiin julkaisuihin erilaisista muotikuvista. Kokonaiskuva rakentui kuitenkin vasta yhteistyössä toimivien vaatesuunnittelijoiden tapaamisten jälkeen. Tapaamisissa käytiin läpi kuvauksiin luovutettavat tuotteet, sopimusehdot, kuvien käyttöoikeudet sekä logistiset järjestelyt. Tuotteiden näkeminen konkreettisesti helpotti lopullisten kuvasuunnitelmien tekoa. Suunnitteluprosessi eteni siten, että jokainen tuote käytiin tarkasti läpi, verrattiin sopivuutta mallien ulkonäköön ja persoonaan sekä yhdistettiin sopivia kokonaisuuksia keskenään. Molempien vaatesuunnittelijoiden tuotteita yhdisteltiin keskenään. Lisäksi tuotteisiin lisättiin Jyväskylän työvalmennuskeskus Tekevän Ekocenterin kierrätyskeskuksen yhteydessä toimivan pukuvuokraamo Satumaasta lainatut asusteet. Tarvittavien asusteiden ja kenkien lisäksi tuotteisiin täytyi yhdistää muutamia perustuotteita, jotka joko hankittiin vuokraamosta tai löydettiin tekijöiden omista vaatteista.

Lavastuksen suunnittelussa haluttiin tuoda esille alkuperäissuunnitelman mukaisesti satumainen teema. Kuvausympäristöön oli tarkoitus liittää erinäisiä irtaimia elementtejä, joita oli hankittu kuvausten suunnittelun ohessa. Kuvauspaikan varmistuessa ja siihen tutustuessa ennen kuvausviikonloppua suunnitelmat kuitenkin muuttuivat, sillä miljöö itsessään oli niin voimakas ja inspiroiva, että ylimääräisestä rekvisiitasta päätettiin luopua melkein tyystin. Sen sijaan haluttiin korostaa ympäristön tuomaa tunnelmaa, joka kaikessa perinteikkyydessään oli halutussa ristiriidassa tuotteiden modernin ilmeen kanssa. Ratkaisu oli lopputuloksen kannalta toimiva ja mielenkiintoinen.

Ennen kuvauksien toteutusta oli erittäin tärkeää saada ammattitaitoista ohjausta kuvausten toteuttamiseen. Ohjaajana toimi Jyväskylän ammattiopistolla opettava valokuvaaja Simo Peteri, joka toimii myös kuvausten valokuvaajan Samuli Härkösen ohjaavana opettajana. Peterin kanssa käydyt tapaamiset auttoivat kuvausten teknisessä suunnittelussa ja rakentamisessa. Peteri ohjeisti työn toteuttajia laajalti valaistuksen ja kuvaukseen liittyvien yllättävien seikkojen kanssa. Jyväskylän ammattiopistolta kuvauksiin lainattiin kattava salama-

ja valolaitteisto. Valokuvaajana toimiva Samuli Härkönen sai henkilökohtaisen opastuksen erityisesti miljöössä tapahtuvaan muotikuvausten toteuttamiseen.

5.3 Kuvauspaikka

Kuvauspaikkasuunnittelu alkoi ideoimalla haluttua miljöötä ja tunnelmaa. Selkeä mielikuva rakentui talvisen metsän, luonnon ja luonnon materiaalien ympärille. Kuvauspaikan varmistuttua Jyväskylän Vaajakoskella sijaitsevaan Savutuvan Apaja-perinnekylään suunnitelmat konkretisoituivat. Kuvauspaikkaan tutustuttiin lähemmin vierailulla, jolla kohteesta otettiin paljon kuvamateriaalia, jonka pohjalta miljöösuunnitelmat saivat konkreettisen visuaalisen pohjan. Alustavia kuvasuunnitelmia tehtiin lähinnä kuvauspaikoista, mutta lopulliset otokset haluttiin toteuttaa intuitiolla. Savutuvan Apajilla on loputon määrä irtaimistoa omasta takaa, jonka takia mitään ylimääräistä rekvisiittaa oli turha kuljettaa kuvauspaikalle. Miljöö haluttiin pitää taustalla siten, että kuvattavan henkilön ja taustan välille syntyi ristiriitaa. Esimerkiksi kevyet ja läpikuultavat materiaalit vaatteissa yhdistettynä kylmiin, raskaisiin pintoihin ja väreihin loivat mielenkiintoisen jännitteen. Kuvissa käytetyt irtaimet objektit olivat esimerkiksi vanhojen, talonpoikaistyylisten talojen huonekaluja sekä esineitä.

6 KUVAN TULKINTA JA ANALYYSI

”Jos valokuvaa ei voida läpikotaisin tutkia, syynä on sen todistusvoimaisuus.”

– Roland Barthes

Nykymuotikuvaa tutkimalla ja analysoimalla opinnäytteen tekijät pyrkivät selvittämään kuvan olennaisimpia käsitteitä ja ominaisuuksia. Kuvaustyyliä on yhtä monta kuin kuvaajia, joten käsitteenä muotokuvaus on laaja. Opinnäytetyöhön analysoitavaksi valittiin kaksi erityylistä uutta muotikuvaa. Oheiset valokuvat valittiin referenssimateriaaliksi omien kuvien analysoinnin tueksi, koska valokuvien tunnelmat ja teemat sopivat yhteen toteutettavien kuvien kanssa.

KUVIO1. Elisabeth Toll

Valokuvassa seisoo nuori nainen veden äärellä. Kädessä oleva matkalaukku kertoo lähdön tunnelmasta. Miljöön kitukasvuisine puineen ja pensaineen on skandinaavisen pohjoinen, ja naisen vaatetus on iätön. Kuva voisi olla yhtä hyvin vuodelta 1910 kuin 2010. Ilta-aurinko on laskemassa mikä tuo kuvaan lämmintä valoa. Takaa nousee kuitenkin pilviä, tummiakin. Taivaalle heijastuva sateenkaari tuo kuvaan diagonaalista jännitettä ja kertoo säässä tapahtuneesta radikaalista muutoksesta ennen kuvan ottoa. Järvi on peilityni, ja naisen kuva heijastuu vedestä. Kuvan värimaailma ja tunnelma on melkein harras. Se on maalauksellisen rauhallinen, hidaskin. Kuvassa on vain puhdas luonto. Nainen on aivan irrallinen osa, kuitenkin hyvin maisemaan istuva. Kuvalla on ehkä haettu juuri vanhanaikaista tunnelmaa, modernit muotivaatteet ikiaikaisessa luonnossa. Miljöön koskematon ja kaunis, ja kuva on yksinkertaisuudessaan mielenkiintoinen ja houkutteleva.

Kuva on jopa luontokuvamainen yleiskuva, eikä kuvan nainen ole kameraan missään kontaktissa. Hän seisoo kameraan vinossa kuvakulmassa, ja hänen katseensa on kiinnittynyt järvelle. Tämä lisää kuvan katsojan ulkopuolisuutta. Kuva on erittäin tarkka ja selvästi rajattu. Värimaailma korostaa luonnon puhtaita ja kirkkaita värejä; taivaan sinistä ja valkoista sekä

tuoretta, nuorta lehtivihreää. Värit ovat ristiriidassa naisen vaatetuksen kanssa, joka on konservatiivisen musta-valkoinen ja maanläheinen. Nutturalla olevat hiukset ja paksut ruskeat sukkahousut tuovat mieleen entisaikojen opettajattaren. Valokuvan on ottanut ruotsalainen valokuvaaja Elisabeth Toll, ja kuva kuuluu kuvasarjaan nimeltä ”Kiruna”.

Kuvasuunnitelmia tehdessä inspiraatiota etsittiin useista lehdistä ja Internet-sivustoilta. Tollin kuvasarja ”Kiruna” herätti kiinnostuksen sen upealla värinkäytöllään ja tunnelmallaan. Opinnäytetyön tekijöiden omiin kuviin haluttiin samaa tunnetta, ennen kaikkea kauneutta sekä luonnon ja mallin kommunikointia. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen kuviin ei tuotu lisäobjekteja; vaatteiden ollessa itsessään niin erikoiset ja huomiota herättävät ei koettu tarvetta lisämateriaalin käyttöön. Lisäksi koettiin, että on tärkeää jättää tilaa mallin ja luonnon suhteelle, joten miljöökuvat talvisesta lumimaisemasta ovat puhtaasti kauniin henkilöhahmon korostamista kauniissa ympäristössä. Tollin kuva sijoittuu kevät-kesäaikaan, jolloin luonto on raikkaimmillaan ja värit täyteläisimmillään. Opinnäytetyön kuvausten miljöö on kevättalviseen tapaan runsasluminen ja valoisuuden vuoksi värit hailakoita, jopa puhkipalaneita. Päätimme kuvien visuaalisen ilmeen yhtenäistämiseksi käsitellä ulkona otettujen kuvien värikylläisyyden pieneksi, jotta kuvista huokuisi talven kylmyys ja lumen mahtavat sävyerot.

KUVIO2. Hedi Slimane

Kuvan nuori mies tupakoi ikkunassa ja näyttää väsyneeltä. Valokuva on väritykseltään mustavalkoinen ja värisävyt ovat pehmeitä. Miehellä on yllään valkoinen kauluspaita ja valokuvaan viistosti alaspäin lankeava auringonvalo kertoo ajankohdan olevan ilta. Kenties juhlat ovat ohi, ylimmän napin voi jo aukaista ja hengähtää. Miehen kasvoilla on jyrkät varjot, mutta hänen ilmeensä ei ole niinkään vihainen, kuin miettelias ja vakava. Koska kuva on läheltä otettu rintakuva ja miehen asento kyyry, kuvan tunnelma on intiimi ja herkkä. Taustalla näkyvä kaupunki on sumuinen, se ei ole kuvan tärkein elementti. Miehen kasvot ovat miltei täysin kuvan keskellä ja ylhäällä kuvan rajaa paksu, vanha ikkunankarmi. Mies on kameraan nähden sivuttain eikä katso kameraan, tämä lisää lähikuvaan etäisyyden tuntua. Vaikka valokuva käy hyvin muotikuvaksi, se toimii myös kauniina muotokuvana. Kuvan sommittelu ja rajaus ovat klassisen harmoniset. Mustavalkoinen väritys saa materiaalien pinnat elämään; miehen ihon sävyt, hiukset, paidan pehmeys ja ikkunankarmin karheus ovat melkein käsin kosketeltavia. Taustan sumuisuus korostaa lähialueen tarkkuutta ja korostaa kuvan keskikohtaa. Miehen silmät ja katse ovat juurikin kuvan kultaisen leikkauksen kohdalla ja vievät huomion siihen. Lisäksi kuvassa tapahtuva tekeminen, tupakan poltto, kerää katseet.

Opinnäytetyön valokuvissa kuvattiin muotia erikoisin asetelmin; osa otoksista on henkilökuvamaisempia kuin selkeästi muotia kuvaavia. Osa kuvien liikkeestä ja ajasta näyttää pysähtyneeltä, toisissa liike on selvempää ja niissä tapahtuu jotain. Tekeminen on kuitenkin jätetty piiloon, hiljaiseksi. Kuvaan saadaan jännitettä kun tapahtumat eivät ole suoranaisia, ne ovat joko tulevia tai jo menneitä. Muotikuvien olleessa kyseessä, kuvissa näkyvien tuotteiden materiaaleja haluttiin korostaa ja tehdä kuvasarjasta yhtenäisen. Kuvat päätettiin muokata mustavalkoiseksi tai pienentää väriarvot minimalistiseksi. Näyttelytilassa kuvat näyttävät samanlaisilta olematta kuitenkaan tylsiä.

7 TUOTOKSET JA NIIDEN ANALYSOINTI

”Valokuvaajan ”toinen näkökyky” ei muodostu ”näkemisestä” vaan läsnäolosta.”

-Roland Barthes

Kuvaukset jaettiin kahdelle päivälle yhden viikonlopun aikana, 21.–22.3.2010. Kuvattavat mallit jaettiin puoliksi molemmille päiville, mikä mahdollisti sen, että kaikille kuvattaville riitti päivänvalo kuvaustilanteessa. Kuvasuunnitelmassa jokaisesta mallista oli suunniteltu otettavaksi sekä ulko- että sisäkuvat erilaisin teemoin. Yksinkertaisimmillaan kuvausten aiheen voisi tiivistää sanoon kauneus, ilman että taustalla on mitään suurta symbolista merkitystä. Kuvissa haluttiin korostaa kunkin mallin persoonallisia ulkoisia ominaisuuksia sekä luonteenpiirteitä tuoden kaikista erilaisia kauniita puolia esiin.

7.1 Ensimmäinen kuvauspäivä

Ensimmäinen kuvauspäivä alkoi siten, että työn toteuttajat, valokuvaaja, videokuvaaja, maskeeraaja sekä kampaaja saapuivat paikalle useampi tunti ennen ensimmäisen mallin saapumista. Kuvauspaikat käytiin läpi yhdessä kuvaajan ja assistenttien kanssa, jotta jokainen tiesi konkreettisesti, missä tapahtuu mitään. Maskeeraajalle ja kampaajalle järjestettiin oma tila kuvausten ajaksi varatusta sisätilasta. Heidän kanssaan käytiin läpi yksityiskohtaisesti, missä järjestyksessä mallit saapuvat ja mitä kenellekin tehdään.

Ensimmäisenä kuvauspäivänä sää oli pilvinen ja harmaa, mikä loi omanlaisensa tunnelman suunniteltuihin ulkokuviin. Ulkokuvauksissa käytettiin yhteensä kolmea lisäsalamaa, jotta saatiin haluttu valaistus kuviin. Tällaiset olosuhteet ovat sinänsä haasteelliset, sillä lumi itsessään tuo paljon valoa heijastaen sitä, mutta kuvattava kohde vaatii kuitenkin erikseen suunnatun valaistuksen. Kuvauspaikan rakentuessa valon oikeanlaiseen suuntaukseen käytettiin harkitusti aikaa, jotta lopputulos olisi paras mahdollinen.

Oman haasteellisuuden toi myös se, että osa malleista haluttiin kuvata ulkona ilman kenkiä, jolloin alusta tuli rakentaa mahdollisimman näkymättömäksi ja helposti käsiteltäväksi pois kuvasta. Tämän haasteen eteen joutui ensimmäisenä mallina toimiva kuvataiteilija Jaakko Jäppinen, joka kuvattiin puhtaan valkoisella jäällä paljain jaloin. Jää ja lumi ovat kuvaustaukoina haastavia, koska valkoinen väri lähes täydellisesti heijastaa kaikki värisävyt sekä aiheuttaa ns. lumisokeutta voimakkaan heijastumisensa vuoksi. Kuvaajalle tämä voi olla ongelma, mutta asia ratkaistiin käyttämällä aurinkolaseja. Näin kohteen katsominen ja siihen tarkentaminen oli helpompaa. Valkoista ja kirkasta taustaa vasten valkeat vaatteet näyttivät todella valkeilta ja kaikki muut värisävyt puhtailta ja kirkkailta, koska luonnollinen päivänvalo

koostuu itsessään kaikista sävyistä. Lisävaloa käytettiin tuomaan kuvaan erilaista tunnelmaa, esimerkiksi salaman hieman kellertävämmällä valolla tummempia ja syvempiä sävyjä (Hansen 1974, 9–14).

7.1.1 Jaakko Jäppinen

Jäppisen ulkokuvassa haettiin intensiivistä suhdetta katseen ja kameran välillä. Katsekontaktin ollessa intensiivinen saatiin kuvaan oikeanlaista ja haluttua voimaa. Koska valokuvamme eivät ole puhtaasti muotokuvia tai muotikuvia, niihin haluttiin yhdistellä kunkin kuvaustyylin eri elementtejä. Härkösen kuvaustaustaan ei kuulu oikeastaan muotokuvausta ollenkaan, jolloin kuviin saatiin uudenaikainen ja erilainen ote. Kuvauksiin valmistuttuaan Härkönen oli myös tehnyt tietoisien päätöksen olla tutustumatta tarkemmin muotikuvauksiin ennako-oletuksien välttämiseksi.

Jäppinen oli kameran edessä luonteva ja haki hyvin erilaisia asentoja ja ilmeitä. Yleisesti ottaen Jäppistä kuvattiin ulkona alhaalta päin, jolloin korostettiin kuvan henkilön voimakasta valtaa ja vaikutusta. Jäppistä kuvatessa syntyi ajatus, että jokainen kuvattava esittäisi tiettyä roolia, koska miljöön ja vaatteiden yhdistelmä toimi ikään kuin lavasteina malleille. Jäppisen luonne sekä hänelle puettut vaateyhdistelmät ja maskeeraus yhdessä loivat melkein itsestään villin nuorukaisen imagon. Sisä- ja ulkokuvia yhdessä tarkastellessa Jäppisestä huokuu suomalaisen renkipojan rempseä olemus, sisältä hilpeä mutta ulkoa jäyhän vakava.

Upea, puhtaanvalkoinen tausta korosti Jäppisen pituutta ja värikästä olemusta, vaatteet oli valittu tarkasti taustaa silmällä pitäen. Materiaalina turkis toimi kuvassa yllättävän hyvin, sen tekstuuri korostui valkoista jäätä vasten. Lisävalolla saatiin materiaaliin haluttua syvyyden vaikutelmaa tasapaksun vaalean hajavalon käydessä riittämättömäksi. Hajavalolla tarkoitetaan valoa, joka tulee joka suunnasta, lisävalolla kohdistettiin valo haluttuun kohtaan(ks, 36).

Jäppisen sisäkuvauksiin valittiin vanha talli-rakennus, jossa haluttiin jyrkkä vastavalo ikkunasta tulvivasta luonnonvalosta. Vastavalo tarkoittaa kuvaajaa kohden suuntautuvaa valoa, jota on vaikea hallita. Vastavalolla leikkien kuvaan saatiin kuitenkin haluttua

pehmeyttä, koska seinien materiaalit olivat niin karkeat, vanhasta hirrestä rakennetut. Suoraan kohti kuvaajaa suuntautuva voimakas valo muodostaa kuvauskohteesta varjokuvan eli silhuetin, jollei kohde ole läpikuultava. Sisäkuivissa Jäppisellä käytettiin nimenomaan läpikuultavasta organzasta tehtyä takkia ja sen alla ihonmyötäisiä trikooasuja. Kuvaan saatiin dramaattinen ja herkkä asetelma pienestä kehosta löyhän ja kepeän vaateen sisällä. Asetelma kuvassa on lähes uskonnollisen harras ja symbolinen, kuvia otettiin muun muassa ylhäältä päin perspektiivin ja henkilöön kohdentuvan valta-asetelman luomiseksi. Jäppisen sisäkuivat tulitisiin julkaisemaan pääasiassa mustavalkoisina lähikuvina, jolloin kuvissa olevat materiaalit ja mallin ilmeet ja kasvojen varjot korostuvat hienosti. Vastavalo hävittää kyllä yksityiskohtia tekemällä niistä mustia varjoja, mutta toisaalta kuvauskohteen ääriivujen tehokkuus, rytmi sekä muotoilukyky tulevat hyvin esiin (Freeman 2009, 142–145; Ang 2002, 122–126)(ks, 37).

7.1.2 Kyösti Ylikulju

Toisena kuvattavana mallina toimi radiotoimittaja Kyösti Ylikulju, jonka ensimmäiset otokset kuvattiin Savutupa Apajien päärakennuksen ruokasalissa. Hyvän muotokuvan tapaan kuvat haluttiin sommitella yksinkertaisesti niin valaistuksen, sommittelun kuin rekvisiitankin puolesta. Tavanomainen muotokuva pyrkii sävyvaihtelulla kolmiulotteiseen vaikutelmaan, joka korostaa mallin henkilökohtaisia, persoonallisia ominaisuuksia ja esittää ne mahdollisimman imartelevasti. Vaikka perinteisiin henkilökuviin ei mielletä voimakkaita tunneilmaisuja tai ilmeitä, halusimme omiin muotokuviiimme niitä. Kuviin haettiin tietynlaista paikan isäntätunnelmaa ja kuvattavaa ohjatessa poseeraukset olivat jylhänkin ryhdikkäitä. Tehokkaalla katsekontaktilla korostettiin kuvan henkilön vahvuutta, ja vahvuus oli nimenomaan mallissa itsessään vaatteiden ollessa tehty herkistä materiaaleista. Ylikuljun kuvissa leikittiin sukupuolirooleilla ja androgyynisydellä vaatteiden ollessa naisellisia mutta roolin vahvasti miehekäs. Kuvien kompositiolla eli sommittelulla viitattiin dualistiseen filosofiaan, eli kaksijakoisuuteen. Luokkadualismilla tarkoitetaan ennen kaikkea kuvissa käytettyjä mies- ja naissukupuolirooleillekkejä. Miehekästä roolia haettiin asennoilla ja ilmeillä, sekä yhtäläillä Jäppisen kanssa haetulla voimakkaalla katsekontaktilla. Sommittelussa huomioitiin kuvausmiljöö, johon kuuluivat puiset, vanhat pirtinpöydät ja -tuolit. Lisärevisiittana kuvissa olivat katosta roikkuvat vanhat katiskat ja rapumerrat. Näiden symboliikka liittyy myös vahvasti entisaikojen maskuliiniseen isäntään, jonka vaatetus on huutavassa ristiriidassa ympäristönsä kanssa (Dualismi 2010)(ks, 38).

Valokuvissa haluttiin korostaa Ylikuljulle tuotteiksi valittuja organzamateriaaleista tehtyjä tuotteita, joita valo kauniisti läpäisi. Samalla syntyi ristiriita vaatteiden hentojen materiaalien ja vaalean värityksen sekä hieman synkän ja tummasävyisen ja tekstuurltaan karkean, iäkkään taustan kanssa. Osissa kuvissa käytettiin salamaa vastavalon luojana, osissa lisävalot suunnattiin suoraan mallia kohti, jolloin saatiin tarkkoja kuvia. Vaatteet tulevat hyvin selkeästi kuvissa esille.

Ylikuljulle rakentui kaksi roolihahmoa, macho-isäntä sekä herkkä pikkupoika. Näiden keskeisen ristiriidan lisäämiseksi haluttiin ottaa ulko-otoksina poikamaisia kuvia, joissa hän oli paljain jaloin pienen aittarakennuksen edustalla. Näin haluttiin kokeilla mallin muuntautumiskykyä vakavasta ja vahvasta herkkään ja hauraaseen. Ulkokuvan valaistus oli pehmeä ja illan hämärtyessä jo himmeä, kuvat käsiteltiin kylmäsävyiseksi henkilöhahmon pienuutta ja sääällävyyttä korostaakseen. Miljöökuvuihin Ylikulju oli puettu rentoihin kesävaatteisiin, joita ei ensimmäisenä kuvittelisi käytettäväksi jäisessä maisemassa. Kuvissa haluttiin korostaa sitä, että käytettävät vaatteet ja tuotteet olivat tulevista kesämallistoista, eivätkä olleet tarkoitettu käytettäväksi talvella, varsinkaan ilman ulkovaatteita. Katsojalle valokuvassa on konflikti; miksi kukaan olisi ulkona ilman kenkiä tai muuta suojavaatetusta? Haluttu ristiriita ja jännite saavutettiin ja kuvat hämmentävät katsojaa sopivasti. Suomalainen luonto ja sää ovat ulkomaalaisille todella erikoinen elementti, joten näyttelyä ulkomaille vietäessä sen kuvissa näkyminen on valtti. Ulkomaalaisille kesävaatteiden käyttö talvella ulkona lumisessa ympäristössä on varmasti omituinen ja mielenkiintoinen seikka(ks, 39).

Jos Ylikuljun sisäkuvissa vaatteet olivat pehmeän feminiinisiä, niin ulkokuvissa ne olivat ennen kaikkea poikamaisia ja vahvoja. Malli stailattiin uudelleen hiuksiaan myöten tehden hänestä herkempi ja rennomp. Näin molempien kuvien ristiriitaisuus käännettiin pääläelleen ja molemmissa kuvissa korostetut asiat ovat toistensa vastakohtia (Larg & Wood 1997, 18–33).

7.1.3 Sanna Koljonen

Kolmantena kuvattavaksi saapui useissa kokoonpanoissa laulava Sanna Koljonen. Koljosen ensimmäiset otokset otettiin vanhalla laiturilla, jossa taustalla näkyvät vanha rantarakennus

sekä luminen järvimaisema. Kuvissa on vahva syvyysperspektiivin tuntu, jota korostaa diagonaalisesti kultaista leikkausta kohden kulkeva linja, sillankaide. Illansuussa kuvatessa valo on jo hämärtynyt sen verran, että väritys on harmaasävyinen ja pehmeä. Kuvaan lankeaa sivuvalo, jonka lankeamisen kulma on kuvaa suunnitellessa tärkeää. Sivuvalo tekee kuvasta parhaiten kolmiulotteisimman, ja sen hallitseminen on suhteellisen helppoa, koska sivuvalossa valot ja varjot ovat yleensä hallitussa tasapainossa. Porrastetun kohteen (etuala, keskiala ja tausta) kuvaaminen sivuvalossa on hyvin edullista, koska valo tunkeutuu porrastusten väliin lisäten kolmiulotteisuuden vaikutelmaa. Koljosta kuvatessa pitkittäissuuntaisessa ympäristössä porrastus näkyy erittäin hyvin. Taustalla oleva rantarakennus ikään kuin häipyä hämyyn, ja etualalle saadaan lisävalaistuksen voimalla tarkka ja kirkas alue (Crawford 2005, 22–25)(ks, 40).

Kuvissa tuotiin esille kevyet ja läpikuultavat materiaalit yhdistettyinä rikastekstuuriseen turkikseen. Kuvissa haluttiin korostaa myös mallin pituutta ja perisuomalaista vaaleaa tukkaa, joka otettiin huomioon myös maskeerauksessa. Kylmä ja hämärä valaistus korostavat vaaleita värejä tekemättä kuvasta kuitenkaan latteaa. Korostuksen apuna käytettiin salamia, joiden valo on lämpimämpi kuin pilvinen taivas.

Koljonen kuvattiin myös sisällä, vanhassa savutuvassa. Sisäkuivissa päädyttiin ottamaan lähikuvia kasvoista ja hakemaan perinteistä henkilökuvaa. Vaikeaksi muotokuvauksen tekeekin perinteikkyydestä poikkeaminen, mutta kuvaustilanteen ollessa tarpeeksi rento kuvista ei tule potrettimaisia vaan vapaamuotoisia muotokuvia. Koljoselle kokeiltiin rakentaa piikamaista olemusta asennoin ja elein sekä asettamalla hänet esimerkiksi kyykkyyyn vanhan uunin eteen. Pimeä huone vaati runsaasti lisävaloa, mutta valaistus kohdistettiin tarkasti kuvatun kasvoihin luoden jyrkkiä varjoja.

7.1.4 Tiiu Puranen

Muotibloggari Tiiu Puranen oli ensimmäisen kuvauspäivän viimeinen malli. Purasella on paljon kokemusta kameran edessä poseerauksesta, jo työnsä puolesta. Koska ideana oli stailata Koljonen ja Puranen ikään kuin sisaruksiksi samannäköisyyden vuoksi, kuvattiin heidät niin ikään samoissa paikoissa. Puranen kuvattiin aluksi ulkona laiturin päässä sijaitsevassa rantarakennuksessa, jossa kuvat otettiin vahvaan vastavaloon. Kuvissa korostettiin Purasen

päällä olleita vaatteita ottamalla kuvat alaviistosta. Vaatteina Purasella olivat raskastekoinen turkishihainen nahkatakki ja pienet, korkeavyötäröiset shortsit sekä huikean korkeat korkokengät. Alhaalta kuvatessa korostettiin Purasen pituutta ja kontrastia minimalistisen alaosan ja runsaan yläosan välillä. Vastavalo toi kuvaan suuret erot valon ja varjon välillä, mikä sopi tummasävyiseen vaateeseen ja kuvaan hyvin(ks, 42).

Sisäkuvat otettiin niin ikään vanhassa savutuvassa, jossa päivänvaloa ei ollut lainkaan saatavilla. Lisäsalamalla täydellisen valon luominen vei oman aikansa, mutta viimein oikeat valaisukulmat löytyivät. Haluttu, hieman rajukin tunnelma saatiin jyrkillä sivuvaloilla korostaen varjoja kasvoissa ja asentojen jyrkkyyttä. Näissä kuvissa haettiin vanhan ajan haute couture – henkeä runsaine kulta- ja helmikoruineen ja tummine vaatteineen, jotka ovat ristiriidassa tilan kanssa. Purasta kuvattiin vanhassa sängyssä, jossa alustana oli valkea lammastalja. Valkoisen ja mustan värierot ja kontrastit käsitellään korostumaan mustavalkoisissa kuvissa vahvasti. Purasen valokuvissa on todella vahva tunnelataus, ja hänen suhteensa kameraan ja kuvattavana olemiseen oli todella intensiivinen. Voimakas katsekontakti oli kuvissa toki osana, mutta myös Purasen upea ruumiinkieli ja taito poseerata loivat kuvista esteettisesti mielenkiintoisia (Simon 2004, 91–101)(ks, 41).

7.1.5 Kaksoset

Ensimmäisen kuvauspäivän viimeisinä otoksina toteutettiin parikuvat. Puranen ja Koljonen oli maskeerattu identtisesti, vain eri värejä käyttäen. Purasen silmiin oli liimattu mustia höyheniä, kun taas Koljosella höyhenet olivat valkoiset. Pitkillä ja vaaleilla hiuslisäkkeillä saatiin aikaan naisellinen ja elovenamainen ilme. Tummiin vaatteisiin yhdistettynä vaaleat pitkät hiukset näyttivät upeilta ja toivat muuten niin rustiikkiseen ympäristöön juhlavaa tunnelmaa. Koska naiset näyttivät hyvin paljon toisiltaan, heidät haluttiin stailata ja meikata ikään kuin sisaruksiksi, kaksosiksi. Peilikuvamaisuus toteutettiin kuitenkin mustalla ja valkealla värillä, jolloin yhteiskuvaan tulee vastakkainasettelua.

Talonpoikaisesta päärakennuksesta löytyi vanha piano, jonka edessä toteutettiin kaksosten maailmaa kuvaavat otokset. Tärkeintä oli näiden kahden kuvattavan suhde, sisarellinen asetelma ja pimeä, hieman synkkä tunnelma. Kuvissa mallien kosketus ja keskinäinen suhde ovat pääosissa. Asennot, ilmeet ja eleet kertovat tarinaa sisarkateudesta tai rakkaudesta. Kuvista saatiin aikaiseksi pelottaviakin, vanhanaikaisia ja koulukuvamaisia potretteja.

Rakennuksen kiinteä valaistus oli himmeä, mutta lisäsalamalla valaistuksesta saatiin kirkas, jolloin yksityiskohdat saatiin hyvin näkyviin. Kiintopisteenä kuvissa toimivat myös pianon päällä palavat kynttilät. Elävän tulen käyttö valokuvissa korostaa vanhanaikaista ja romanttista ilmapiiriä(ks, 43).

7.2 Toinen kuvauspäivä

Toinen kuvauspäivä alkoi heti aamusta aurinkoisessa säässä, joka loi kuvauksiin eri tunnelman kuin ensimmäisenä kuvauspäivänä. Paikalle saavuttiin hyvissä ajoin ja ensimmäinen kuvauspaikka järjestettiin valmiiksi. Ensimmäisestä kuvauspäivästä viisastuneena paikalle pyydettiin useampi avustaja, jolloin kuvaukset sujuivat kivuttomammin. Assistentteja tarvittiin esimerkiksi kuvauskaluston liikuttelemisessä, kuvaustilanteissa sekä mallien pukemisessa.

Toisena kuvauspäivänä kuvattiin useampi malli, kuin ensimmäisenä kuvauspäivänä. Ajankäytön suunnittelussa tuli ottaa huomioon tiukempi aikataulu kuvien toteuttamiseksi. Sään suosiessa kuvausaikaa oli kuitenkin huomattavasti enemmän kuin ensimmäisenä päivänä. Kokonaisuutena päivän kulku oli joustavaa ja kuvamateriaalia saatiin runsaasti.

7.2.1 Mikko Suuronen

Tuottajana ja miksaajana sekä muutenkin monialaisesti musiikin parissa toimiva Mikko Suuronen kuvattiin ulkokuvissa vanhan venevajan edustalla. Suuronen esiintyi kuvassa paljain jaloin yllään massiivinen turkki. Kuvattavan kontakti kameraan rakennettiin kuvaamalla maanrajasta yläviistoon diagonaalisessa suunnassa, linjana toimi mallin kädessä oleva pitkä, vanhanaikainen miekka. Tämä toi kuvaan uhmakkuutta ja mielenkiintoisen tarumaisen asetelman. Suurosen rooliksi valikoitui näin eräänlainen ritari. Vaikka kuvan miljöö ja rekvisiitta on todella vanhaa, kuvan asettelu ja rajaus on moderni. Kirkkaassakin päivänvalossa apuna käytettiin salamoita valon oikeaan kohdentamiseen.

Sisäkuivissa malli asetettiin vasten päärakennuksen vanhaa hirsiseinää, jossa toteutettiin lähikuvat kasvoista. Kantavana voimana näissä kuvissa oli intensiivinen katse ja kontakti kameran ja kuvattavan välillä. Suuronen onnistui kasvokuvissa erinomaisesti, katsekontakti oli todella voimakas, jopa lamauttavan kaunis(ks, 44).

7.2.2 Wille Naukkarinen

Toisena kuvattavaksi saapui muusikko ja graafikkona toimiva Wille Naukkarinen. Naukkarisen ulko-otoksissa haettiin mallin uppoutumista karuun suomalaiseen luontoon ja kuvat otettiin rantakallioilla. Asetelman leikkisyyttä rakentaakseen kuvattava asettautui kameran eteen yllään massiivinen valkoinen turkki, joka osaltaan upposi valkoiseen lumiseen maisemaan, lyhyet shortsit ja paljaat jalat. Naukkarinen haki helposti erilaisia asentoja ja poseerauksia, ja oli erikoisesta vaatetuksesta ja paljasjalkaisuudesta huolimatta luonteva mallin roolissaan. Kuvausmiljöö oli erityisen kaunis ja suomalainen mäntyineen, rantakallioineen sekä hankineen. Kyseiset kuvaukset olivat ainoat, joiden aikana lisävalaistusta ei tarvittu, aurinko paistoi keskipäivän aikaan kirkkaasti suoraan ylhäältä takaviistosta. Osa kuvista jopa miltei paloi puhki valkoisen valon ja hankien vuoksi. Naukkarisen yllä ollut valkoinen turkis myös imi valoa itseensä ja näyttää kuvissa jopa hehkuvalta ja eläimelliseltä. Hänen maskeerauksensa tehtiin näyttämään ikään kuin linnulta, ja se sopi täydellisesti hänelle suunniteltuihin asukokonaisuuksiin. Näin Naukkarinen istutettiin hänelle sopivaan tarumaiseen ihmisen ja eläimen sekoituksen roolileikkiin.

Kuvat otettiin etäältä kauko-objektiivilla, jolloin objektiivilla otettujen kuvien tapaan syvyyssuuntaiset etäisyydet litistyivät. Kuvan perspektiivi riippuu kuvausetaisyydestä, läheltä kuvatessa etäisyyserot näkyvät liioitellusti ja kauempaa kuvatessa välimatka näyttää kutistuvan. Naukkarisen kuvissa kokeiltiin molempia etäisyyshahdollisuuksia, jolloin saatiin lisää monipuolisuutta stabiiliin kuvauspaikkaan(ks, 46).

Naukkarisen sisäkuivissa siirryttiin vanhaan tallirakennukseen, koska ideana oli ottaa tummanpuhuvia kasvokuvia hämärässä valaistuksessa hienon maskeerauksen inspiroimana. Malli asetettiin pöydälle istumaan, hirsiseinää vasten nojaamaan ja asennoilla haettiin kuvaan rentoutta muuten niin synkkään aihioon. Naukkarinen löysi kameran kanssa todella voimakkaan katsekontaktin ja parhaimmat sisäkuivat hänestä olivatkin lähikuvia kasvoista.

Tunnelma kuvissa on voimakas ja jopa intiimi, mallin katse tuntuu porautuvan katsojan sisimpiin saakka(ks, 45).

7.2.3 Sanaz Hassani

Toisen kuvauspäivän kolmantena mallina toimi tanssija-koreografi Sanaz Hassani. Hassanin sisätiloissa toteutettavissa kuvissa haettiin vartalon liikkuvuuden kuvausta asettelemalla hänet makaamaan vanhalle puulattialle erikoisiin ja haastaviin asentoihin. Tämä mahdollisti myös sen, että kuvissa pystyttiin korostamaan tuotteiden leikkauksia ja yksityiskohtia. Hassanin roolista mieleen tuli eräänlainen sirkushahmo hänen notkeutensa ja vaatteiden villien värien ja mallien vuoksi. Hänen kohdallaan rooli säilyi samana niin sisä- kuin miljöökuvissakin.

Hassanin kuvissa käytettiin kokeilevampaa valaistusta, jossa valo kohdistettiin kuvan ylälaitaan hieman ohi mallista. Tämä toi lopputulokseen mielenkiintoisen kiinnostuksen valaistuksen suhteen. Kuvissa kokeiltiin myös uudenlaisia rajaustapoja. Hassani saatettiin rajata kuvasta osittain pois, jolloin kuvassa näkyvä pysähtynyt liike ja linjakkuus saatiin jatkuvaksi ja kuvaan tuli vauhtia. Kuvista onnistuneimmissa on diagonaalinen linja, joka antaa kuvaan syvyyttä ja perspektiiviä. Valokuvat otettiin korkealta suoraan alaspäin ja niihin haettiin lisää voimaa niin ikään katsekontaktista(ks, 47).

Ulkokuvissa jatkui osaltaan sama vartalon kulmikkouden sekä notkeuden korostaminen. Keskipäivällä siniseltä taivaalta paistava aurinko yhdistettynä lisäsalamista tulevaan valoon toi kuviin aivan erityisen hehkun. Malli asetettiin suuren puisen puomin päälle keskelle järveä ja kuvat otettiin alaviistosta. Kuvissa tausta pyrittiin pitämään mahdollisimman puhtaana ja fokus oli vartalon asennossa sekä erikoisissa turkisvaatteissa. Taustana kuvissa toimi selkeän ultramariinin värinen taivas ja auringon säteilyn vuoksi vaatteiden tekstuurit ja värisävyt ovat hyvin tarkkoja ja syviä(ks, 48).

7.2.4 Pete Rahikainen

Neljäntenä mallina toimi tanssija Pete Rahikainen. Rahikaisen ensimmäiset otokset otettiin ulkona, hirsistä rakennusta nojaavilla puisilla tikkailla. Stailausta myöten haluttiin korostaa tietynlaista linjakkuutta ja virtaviivaisuutta, joka näkyi mallin asennossa laskeutuvia hiuksia myöten. Ulkona oli kirkas auringonpaiste joka suuntautui takaviistosta siten, että tämä oli ainut kuvaustilanne jolloin lisäsalamoita ei tarvittu. Kuvaajan selän takaa tuleva myötävalo on kohdetta latistava tekijä, jolloin syvyysvaikutelma häviää, mutta kyseisessä miljöössä se ei haitannut. Kuvauspaikkaan ja siinä otettuihin lähikuviin se sopi mainiosti. Kuvista tuli tarkkoja ja niissä on vanhanaikaisuuden tuntu, joka syntyy myötävalon ja kuvissa esiintyvien materiaalien yhteydestä (Larg & Wood 1997, 138–153).

Toinen otos Rahikaisesta toteutettiin järven jäällä, niin että kuvattu seisoo selkä järven selälle päin suoraan kameraan. Kuvasta tuli uhmakas ja voimakas. Rahikainen asettui seisomaan keskelle jäällä kulkevaa kävelytietä, jonka lumipinta oli jo kevätauringossa sulanut. Väriykseltään jää on siis kellertävää ja eroaa suuresti puhtaasta, koskemattomasta ja valkeasta jäädästä. Selän taakse jatkuva tie luo kuvaan syvyyden tunnun eli perspektiivin, jonka pakopiste on kaukana takana, mallin kasvojen kohdalla. Pelkkä tasainen jää tekisi kuvasta latteamman, keino mitä käytettiin Jäppistä kuvatessa. Rahikaisen kohdalla haluttiin tämän lyhyemmän varren vuoksi kokeilla pituusvaikutelman luomista perspektiivillä sekä hieman alaviistosta kuvakulmasta. Kuvaustilanteessa oli voimakas luonnonvalo, jonne lisättiin kohdistettua valoa lisäsalamoilla. Taustalle ei haluttu mitään ylimääräistä vaan kuvissa leikiteltiin itse vaatteiden erikoisella leikkauksella ja printillä(ks, 49).

7.2.5 Kehyskuvat

Toisena kuvauspäivänä otettiin yhteiskuva tanssija-koreografi Sanaz Hassanista ja tanssija Pete Rahikaisesta. Kuvat otettiin talonpoikaisaikaisessa pirttirakennuksessa ja niissä haluttiin kokeilla kehysmäistä rajausta. Mallit asetettiin hirsistä muodostuvan lasittoman ”ikkunan” taakse, joka muodosti kuvaan eräänlaisen raamin. Kuva otettiin kauempaa, suoraan edestäpäin. Raamien eteen asetettiin sileä pöytä, jonka kiiltävä pöytälevy toimi ikään kuin peilinä, josta Hassanin ja Rahikaisen profiilit heijastuivat. Asetelma muodostui todella

mielenkiintoiseksi, vaikka se sinänsä olikin vanhanaikainen. Kuva on erittäin kolmiulotteinen ja perspektiivin tuntu hyvin voimakas(ks, 50).

Valo kohdistettiin suoraan ylhäältä päin, jolloin kasvoille ja vaatteisiin lankesi voimakkaat, dramaattiset varjot. Mielenkiintoiseksi kuvat tekivät myös kahden mallin käyttö, jolloin mallien ohjeistaminen kävi haastavammaksi. Kuvat haluttiin toteuttaa melko mustavalkoisina ja korostaa väreillä vain pieniä yksityiskohtia. Valaistus korosti erityisen hyvin Hassanin kasvoille aseteltua punaista verkkokangasta sekä Rahikaiselle puettua ruskeaa, tekonahkaista kaulahuivia. Kuva on pehmeä, melkein sumea, jolloin mallien kasvoilla olevat tiukat varjot ja ilmeet tulevat hyvin esiin(ks, 51).

7.2.6 Soile Ollikainen

Viidentenä kuvausvuorossa oli Live Herring- mediataidetyöryhmään kuuluva läänintaiteilija Soile Ollikainen. Ollikaisen kuviin haettiin hentoa ja herkkää asetelmaa vanhan puusaunan pesutilasta. Kuvauspaikka sommiteltiin siten, että malli istuisi vasten ikkunaa, jolloin kuvaan saatiin mielenkiintoinen vastavalo ja utuinen tunnelma. Vastavalolla ja läpikuultavilla vaatteilla saatiin aikaan samantyyppisiä valokuvia kuin Jäppisen sisäkuviissa. Kahden henkilön erilaiset kuvat muodostavatkin ikään kuin parin, mies- ja naisversion. Ollikaisen maskeeraus sekä hiukset saivat innoituksensa keijukaismaisesta satuolennosta, ja kuvissa näkyy kauniisti luonnonmateriaaleista kootut hiuskoristeet sekä vaatteiden hienostunut materiaali. Vastavalo lisää kuvien epätodellista tunnelmaa, ja saunan kuluneet pintamateriaalit romanttista asetelmaa. Ollikaisen kuvissa näkyy erityisen hyvin hiusten ja maskeerausten tärkeys ja onnistuneisuus niiden korostaessa mallin omia piirteitä satumaisella tavalla(ks, 52).

Ollikaisen ulkokuvat otettiin vanhan proomun kupeessa sijaitsevassa vanhassa venevajassa. Rakennuksen avoin, terassimainen takaseinä toimi näyttämönä kuville, joissa malli seisoo vasten auringonvaloa selkä rantaviivaa kohden. Taustalle jää rannan männiköt ja avara jää joiden väritys sointuu mallin vaatteisiin, joiden kirkkaita sävyjä korostettiin sivusalamoilla.

Pehmeästi pilvien takaa paistava aurinko näkyi taustalla upeasti, mutta kuvissa se häipyi tehokkaiden salamoiden vuoksi piiloon. Valo on kuitenkin erilainen verrattuna päivällä auringon paisteessa otettuihin kuviin, se on kylmempi ja talvisempi(ks, 53).

7.2.7 Panu Kivi

Toisen kuvauspäivän päätökseen saattoi media- ja graffititaiteilija Panu Kivi. Kivelle luotiin menninkäistyylillä neutraalisävyisin vaattein ja maskeerauksessa käytettiin luonnonmateriaaleja, kuten höyheniä. Kivi kuvattiin Ollikaisen kanssa samassa miljöössä, mutta vanha proomu jäi täällä kertaa kuvan taustaksi. Poikamainen, villi ote näkyy valokuvissa, joissa Kivi istuu paljasjaloin vanhalla laiturin kaiteella yllään kevyet, mutta tummat vaatteet. Erilaisia kuvaussuuntia kokeillessa mieleenpainuvimmaksi ja erikoisimmaksi huomattiin sivulta, kaiteiden välistä kuvattu otos. Kuvassa ylä- ja alareunat häipyvät mustaksi ja tarkennus on kaukana mallin kasvoissa(ks, 54).

Lisävaloa käytettiin osissa kuvista, mutta osassa kuvaussuunnista salamoita ei käytetty, jotta saatiin vangittua oikeanlaisen sävyinen hämäryys. Kiven sisäkuvissa haluttiin vangita menninkäispojan kasvot puhtaasti tummaa taustaa vasten. Erilaiset sivuprofiilikuvat ja katseet yläviistoon, sekä selkä suunnassa kameraan vaikuttivat kaikista rauhallisimmilta ja seesteisimmiltä sommitteluilta. Kuviin saatiinkin vangittua pinnan alta kuplivaa jännitettä jota tuki kaunis kompositio minimalistisen rekvisiitan sekä mallin eri poseeraukset(ks, 55).

8 NÄYTTELYTILA JA MAINONTA

”Seikkailun periaate on minulle valokuvauksen olemassaolon mahdollisuuden perustana, ja kääntäen: ilman seikkailua ei ole valokuvaa.”

-Roland Barthes

Opinnäytteen valokuvat haluttiin asettaa näytille arvoiseensa galleriatilaan. Jyväskylän keskustan alueella on useita näyttelytarkoitukseen soveltuvia tiloja, mutta vain muutama lyhytkestoiseen ja pienimuotoiseen näyttelyyn soveltuva. Koska näyttely on osa Yläkaupungin Yö-kaupunkifestivaalia, näyttelytilan sijainnin merkityksellisyys korostui entisestään. Valokuvanäyttelyn tilaksi viikon ajaksi neuvoteltiin Galleria Hoppa, joka sijaitsee yläkaupungilla Kauppakatu 6:ssa. Tämä 70 neliömetrin kokoinen valoisa galleriatila oli paras mahdollinen vaihtoehto massiivisten kuvien esilletuomiseksi. Katutasossa sijaitseva suuri-

ikkunainen galleria houkuttelee myös paljon satunnaisia kävijöitä. Tilan valoisuus ja hyvä akustiikka mahdollistivat niin kuvien edustavimman esillepanon, kuin tilaan tehdyn musiikki- ja videoteoksien esittämisen parhaalla mahdollisella tavalla. Galleriatilan vuokrasopimuksen synnyttyä opinnäytetyön tekijöiden oli mahdollista alkaa suunnittelemaan näyttelyyn tilaratkaisuja. Tilaan liittyvistä kustannuksista vastasivat opinnäytteen tekijät itse.

Valokuvanäyttelyyn haluttiin ammattimainen graafinen ilme, joka tilattiin ulkopuoliselta tekijältä. Juha Johansson on nuori tekijä, joka on itseoppinut graafikko. Näyttelyyn suunniteltiin mainosmateriaaliksi juliste, flyeri sekä itse näyttelytilaan suunnattu käsiohjelma. Ulkoasultaan graafinen ilme on suunniteltu yhtenäiseksi ja sopivaksi näyttelyn kanssa. Mainosmateriaalissa haluttiin käyttää näyttelyyn tulevia valokuvia ja typografia suunniteltiin vastaamaan valokuvien selkeää ja graafista ilmettä.

Valokuvien valmistuessa keskityttiin tulevan näyttelyn mainontaa ja oikeiden sosiaalisten medioiden paikantamiseen. Näyttelyn mainostamiseen tarjottiin tilaa Suomen käsityön museon ikkunasta, johon projektin toteuttajat saivat rakentaa haluamansa kokonaisuuden. Ikkunaan tehtiin noin kolmestakymmenestä valokuvasta ja informatiivisesta tekstistä koottu palapelimäinen mainos, johon lisättiin neljä näyttöä, joissa pyörii aikaisemmin työtä varten tehty mainosvideo. Opinnäytteen tekijät ottivat yhteyttä kaikkiin paikallismedioihin, kuten erilaisiin lehtiin ja radio- sekä tv-kanaviin, lehdistötiedotteen avulla. Näyttelyn mainonnasta oli sovittu jo etukäteen Yläkaupungin Yön -tapahtuma järjestäjien kanssa, jotka julkaisivat omassa lehdessään isomman artikkelin haastattelun pohjalta. Yhtenä tärkeimmistä mainonnan kanavista pidettiin sosiaalisen median Internet-sivustoa Facebookia, jonka kautta informaatio näyttelystä kulkeutuu laajemmin yllättävillekin tahoille.

9 POHDINTA

”Se, mitä valokuvaus jäljentää loputtomiin, on esiintynyt vain kerran: valokuvaus toistaa mekaanisesti sellaista, joka ei voi enää koskaan eksistentiaalisesti toistua.”

– Roland Barthes

Opinnäytetyöhön haluttiin löytää aihe jossa yhdistyvät molempien tekijöiden vahvuudet ja osaaminen. Työssä korostuu vestonomiopintojen kulttuurinen puoli, jota ei ole aikaisemmin nostettu näin näkyvästi esille. Opinnäytteen tekijät halusivat nimenomaan tuoda esiin kulttuuriopintoja ja korostaa niiden merkitystä omassa työssään. CROQUET WITH THE QUEENS- projekti on tekijöille kuin oma lapsi. Työssä konkretisoituvat ja kulminoituvat sekä viiden vuoden opinnot että hiljainen tieto. Työ on koottu puhtaasti omien mielenkiinnon kohteiden kautta, ja siihen kasvaminen on tapahtunut pitkällä aikavälillä. Taideteon toteutuksen myötä usko omaa ammatillista osaamista kohtaan on kasvanut. Uusien yhteistyökontaktien luominen ja tulevaisuuden näkymät osoittavat työn onnistuneen.

Tarkastellessa työn toteuttamista sekä pohtiessa sen rakentumista on palkitsevaa huomata, että projekti eteni yllättävänkin kivuttomasti ja tarjosi miellyttäviä haasteita matkan varrella. Suhdeverkosto kaiken takana on vahvistunut. Osa verkostoon kuuluvista henkilöistä on jo tehnyt yhteisiä tulevaisuuden suunnitelmia. He ovat inspiroituneet toisistaan ja jatkavat matkaa yhteistyön merkeissä. Taideteon organisointi alusta loppuun ja suurien suunnitelmien kesityttäminen olivat mielenkiintoinen ja antoisa matka. Niistä hetkistä, kun tavattiin ensimmäistä kertaa ja rohkaistuttiin tekemään jotain uutta, on tultu siihen kun vatsassa on perhosia. Nyt oman käden jälki tuodaan kaikkien nähtäville.

Omaa työtä analysoidessa huomataan kaiken olevan vielä alkumetreillä, sillä vasta tulevaisuudessa on se missä kaikki konkretisoituu ja työn jatkumoa aletaan työstää. Jyväskylän yläkaupungilla sijaitseva Galleria Hoppa täyttyy viikon ajan näistä taideteon hedelmistä toukokuussa 2010. Galleriatilaan asetetaan esille kaksikymmentä parhaaksi koettua valokuvaa massiivisina tauluina. Näyttelyyn kootaan teos kuvauksissa kuvatusta videosta, joka on kuin liikkuva päiväkirja niistä hetkistä, kun kuvaustiimi saapui Keski-Suomen kauniiseen maalaismaisemaan toteuttamaan itseään kahden päivän ajan. Videolla on näkyvissä kaikki se, mitä ei kameran muistikortille tallentunut valokuvan muodossa. Video editoidaan viidentoista minuutin pituiseksi koosteeksi leikkisällä tavalla. Tilaan rakentuu myös kustomoiden tehty musiikkiteos muusikko Henri Lindströmin säveltämänä. Teoksessa kaunis äänimaailma tukee tilassa olevia valokuvia ja tarjoaa katsojalle kokemuksen myös kuultavaksi. Näyttelyn rakentaminen ja suunnittelu oli inspiroiva haaste, koska kumpikaan tekijöistä ei ole aiemmin koordinoanut vastaavaa.

Tulevaisuus tuo tullessaan uusia haasteita kun työn jatkumo ottaa heinäkuussa 2010 paikkansa Vilnassa, Liettuassa järjestettävillä kansainvälisillä taide- ja muotifestivaaleilla. Tapahtumassa Vilnan Uzupisin kaupunginosan kadut ja rakennukset täyttyvät seitsemättä kertaa musiikista, näyttelyistä, teatterista, muodista ja tanssista. Tämä festivaali tarjoaa vaihtoehtoista kulttuuria ihmisille ympäri Eurooppaa. Näyttelyn vienti ulkomaille on se, mitä taideteon toteuttajat halusivat tulevaisuudessa tapahtuvan. Tämä on henkilökohtaisesti kootun, kaikkien resurssien käytetyn ja iloisin itkuin kootun näyttelyn tähänastinen kohokohta, huipentuma kaikille tässä projektissa mukana olleille. Vilnaan halutaan koota vielä suurempi kokonaisuus yhdistäen voimat projektissa mukana olleiden Keski-Suomen kulttuurialan osaajien kanssa. Live Herring- videotaide ja Henri Lindströmin sävellykset yhdistetään kuviin ja reaaliaikaiseen kuvan ja äänen tuotantoon. Tämä on ensimmäisiä askeleita CROQUET WITH THE QUEENS- projektin tekijöille kohti tuntematonta. Tilaisuus kuratoida oma näyttely kansainvälisille taiteeseen ja muotiin keskittyneille festivaaleille voi tarjota yllättäviäkin uusia kontakteja. Nämä kontaktit ovat se haluttu luonnollinen jatkumo työn kululle tuoden eteen uusia haasteita ja työntäyteisiä hetkiä.

Taideteon toteuttaminen oli kokonaisuudessaan juuri sitä ja vielä enemmän, mitä työn tekijät olisivat voineet vain haaveilla. Työ on koottu omannäköisesti ilman esimerkillistä mallia aikaisemmista opinnäytteistä tai muista töistä. Työssä otettiin askel tuntemattomaan ja se tuntematon tarjosi haasteiden myötä moninkertaisen onnistumisen tunteen. Tulevaisuuden näkymissä tie on avoinna uusiin mahdollisuuksiin, joihin voidaan lähteä luottavaisesti avoimin mielin ja sydämin. Projektin aloitettiin tyhjistä ja se koottiin pisteeseen, joka nyt poikii hedelmää kaikille mukana olleille taitajille.

LÄHTEET

- Aaltola, J., Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ang, T. 2002. Digital photographers handbook. London: Dorling Kindersley Limited.
- Barthes, R. 1985. Valoisa Huone. Jyväskylä: Suomalainen laitos Kansankulttuuri Oy.
- Carroll, L. 1984. Liisan seikkailut ihmemaassa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Crawford, M. 2005. The essential black & white photography manual: for digital and film photographers/Mike Crawford. Mies: RotoVision.
- Dualismi. 2010. Artikkel. Viitattu 19.04.2010.
<http://www.skepsis.fi/ihmeellinen/dualismi.html>
- Elisabeth Toll.2010.Yrityksen kotisivut. Viitattu 15.04.2010.
<http://www.lundlund.com/photographers/elisabeth-toll>
- Freeman, M. 2009. Valo – aika, aukko & herkkyys. Jyväskylä: WSOYpro/ Docendo.
- Hansen, W. 1974. Käytä oikein värejä. Helsinki: Tammi.
- Hedi Slimane.2010. Valokuvaajan visuaalinen päiväkirja. Viitattu 20.04.2010.
<http://www.hedislimane.com/diary/>
- Hietaharju, M. 2006. Valokuvan voi repiä, Valokuvan rakenne-elementit, käyttöympäristö sekä valokuvatulkinnan syntyminen. 2006. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta.
- Hirsjärvi, S., Liikanen, P., Remes, P. & Sajavaara, P. 1995.Tutkimus ja sen raportointi. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Kananen, J. 2008. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Larg, A. & Wood, J. 1997. Beauty Shots: A guide to professional lightning techniques. London: Quinted Publishing Ltd.
- Loiri, P., Juholin, E. 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Maailman ihanin tyttö valokuvanäyttely. 2010. Näyttelyn kotisivut. Viitattu 10.03.2010.
<http://www.voimauttavavalokuva.net/>
- Majuri, S. Vedentutkijan tytär valokuvanäyttely. 2010. Suomen valokuvataiteen museon kotisivut. Viitattu 01.04.2010.
<http://www.valokuvataiteenmuseo.fi/fi/nyt-preview/event/3/21---susanna-majuri-vedentutkijan-tytaer>
- Pesonen, S., Tarvainen, J.2001. Julkaisun tekeminen. Jyväskylä: Docendo Finland Oy.
- Salo, M. 2005. Muodin ikuistajat. Helsinki: Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B 78.
- Savolainen, M. Isä – voimauttavia valokuvia valokuvanäyttely. 2010.

Seppänen, J. 2001. Katseen voima: kohti visuaalista lukutaitoa. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, J. 2005. Visuaalinen kulttuuri, teoriaa ja metodeja mediakuvaan tulkitsejalle. Tampere: Vastapaino.

Simon, D. 2004. Digital photography bible: desktop edition. Canada: Wiley Publishing Inc.

Valkola, J. 2006. Towards a philosophy of the image. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, media design.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

LIITTEET

Liite 1. Näyttelykuvat

